

RAPPORT VAN BEVINDINGEN
KWALITEITSONDERZOEK BIJ
SBO SCHOLENGEMEENSCHAP PALET

Plaats : Boxmeer
BRIN-nummer : 20GB
Arrangementsnummer : 83959
Onderzoek uitgevoerd op : 8 en 15 juli 2010
Rapport vastgesteld te Eindhoven op 6 oktober 2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5
2. BEVINDINGEN.....	7
3. TOEZICHTARRANGEMENT	15

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 8 en 15 juli een onderzoek uitgevoerd op scholengemeenschap Palet naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

In 2006 heeft op scholengemeenschap Palet voor het laatst een onderzoek door de inspectie plaatsgevonden. Dat gebeurde in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Uit dat onderzoek kwam naar voren dat er op deze school sprake was van een voldoende kwaliteit van onderwijs en dat er geen grote risico's in die kwaliteit aanwezig waren. Op grond daarvan is toen aan deze school een basisarrangement toegekend.

In opeenvolgende gesprekken met het bevoegd gezag bleek dat de school verder in ontwikkeling was en dat de gemaakte risicoanalyse ongewijzigd was. Op grond daarvan kreeg de school een verlenging van het toegekende arrangement.

Omdat er opnieuw een arrangement toegekend moet worden en er inmiddels vier jaar verstreken zijn sinds het laatste inspectieonderzoek, is besloten om dit kwaliteitsonderzoek uit te voeren.

Onderzoekopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van enkele verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan, die in het kader van het programmatisch handhaven zijn gecontroleerd.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatieactiviteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd. Ook aanvullende vragenlijsten zijn bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2, 3/4, 5/6 en 6/7.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met de directie, de intern begeleiders en andere interne deskundigen.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen en leraren.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en een vertegenwoordiger van het bevoegd gezag.

Tijdens het onderzoek zijn meerdere indicatoren beoordeeld van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, leertijd, schoolklimaat, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek over de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten weergegeven. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin tekortkomingen worden toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2. BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is. De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1* (sbo) De resultaten van de leerlingen aan het eind van de speciale basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1* Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.				•
2.2* De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.				•
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.				•
2.4* De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.				•
2.5 De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.				•

Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		•		
3.2 De school heeft voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde onderwijstijd gepland conform het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie.				•

Schoolklimaat	1	2	3	4
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.3 Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.4 De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.		•		
4.5 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1* De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2* De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3* De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding	1	2	3	4
7.1* De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.3 (sbo) De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
7.4 (sbo) De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzen.		•		

Zorg	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3* De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		•		
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		•		
9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.		•		

Wet- en regelgeving	ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	•	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	•	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	•	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	•	

De normindicatoren zijn aangegeven met een asterisk*.

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

In 2006 is scholengemeenschap Palet voor het laatst bezocht met een kwaliteitsonderzoek. Het kwaliteitsprofiel van 2006 liet een gunstig beeld zien. Slechts weinig indicatoren scoorden destijds onvoldoende. Het betrof onder andere de planmatigheid van de zorg en het rapporteren over de geleverde kwaliteit.

Inmiddels werkt de school al bijna vier jaar met een nieuwe directie. Het huidige kwaliteitsonderzoek laat wederom een gunstig totaalbeeld zien. De meeste indicatoren zijn als voldoende beoordeeld. Overigens haalt ook nu de planmatigheid van de zorg en het afleggen van verantwoording, de norm niet. Evenals in 2006 maakt de directie melding van een verzwaring van de problematiek wat betreft de problemen waar de leerlingen mee te maken hebben.

In 2006 is er reeds sprake van het ontwikkelen en invoeren van het ontwikkelingsperspectief voor de leerlingen. Nu stelt de inspectie vast dat de school daar inmiddels flinke stappen in heeft gezet en dat verdere ontwikkeling te verwachten valt. Verder laat een analyse van de inspectie zien dat de opbrengsten van de school gemiddeld genomen in overeenstemming lijken met wat er verwacht mag worden.

In de afgelopen periode is het aantal leerlingen verder afgenomen. De directie geeft aan dat een uitbreiding van de school met een afdeling van het speciaal onderwijs aan de orde is. Leerkrachten van de school verlenen als ambulante begeleider ondersteuning bij de begeleiding van bepaalde leerlingen die op basisscholen binnen het samenwerkingsverband extra aandacht nodig hebben.

Scholengemeenschap Palet heeft inmiddels op beperkte schaal ervaring opgedaan met de tijdelijke plaatsing van een leerling op de school.

Het team van de school werkt op prettige en constructieve wijze samen onder de leiding van een enthousiast en energiek management. Het team hecht grote waarde aan het welbevinden van de leerling en geeft met steeds meer overtuiging vorm aan het opbrengstgericht werken. De leerkrachten realiseren zich dat welbevinden en het behalen van goede leerresultaten elkaar kan versterken.

De inspectie handhaaft het basisarrangement, omdat de geleverde kwaliteit voldoende waarborg biedt voor vertrouwen in goed onderwijs.

Toelichting

Leeropbrengsten

De Inspectie van het Onderwijs is op dit moment nog niet in staat om op basis van de ontwikkelingsperspectieven te beoordelen of de leeropbrengsten in lijn zijn met de mogelijkheden van de leerlingen. Zij geeft dan ook nog geen oordeel over de resultaten van de school.

Wel lijkt met betrekking tot de opbrengsten de uitspraak gerechtvaardigd dat de school uit de leerling haalt wat erin zit. De leeropbrengsten voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde lijken overeen te komen met wat van deze groep schoolverlaters verwacht mag worden. Ook de uitstroom naar het vervolgonderwijs lijkt in overeenstemming met de mogelijkheden van deze groep leerlingen. De inspectie baseert deze uitspraak op een grofmazige analyse van de uitstroomgegevens over het schooljaar 2009-2010. De inspectie maakt hierbij echter een voorbehoud, omdat eerdere schooljaren niet zijn geanalyseerd. Gezien de beperktheid van de analyse kunnen geen stevige uitspraken worden gedaan.

De school volgt de sociale ontwikkeling van de leerlingen niet met een landelijk genormeerd instrument en daarom doet de inspectie geen uitspraak over de vraag of sociale competenties van de leerlingen op niveau zijn.

Het onderwijsleerproces

Het leerstofaanbod van de school wordt met regelmaat geactualiseerd en sluit aan bij de kerndoelen. Voor leerlingen die meer aankunnen is een aanbod tot en met het niveau van groep 8 aanwezig en er is tevens extra uitdagende leerstofmateriaal beschikbaar.

De leerinhouden sluiten op elkaar aan, omdat de leerkrachten de inhoud van de opeenvolgende groepen volgen. Het aanbod voor de jongste leerlingen wordt grotendeels aangeboden in de vorm van thema's, waarin de tussendoelen voor de beginnende geletterdheid en beginnende gecijferdheid, beredeneerd zijn opgenomen. Leerlingen met een taalachterstand krijgen gerichte aandacht, onder meer in de vorm van het uitbreiden van de woordenschat. De school bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen onder meer door het volgen van een helder omschreven pedagogische huisstijl en de inzet van bepaalde methoden. Deze aanpak draagt zeker bij tot het prettig klimaat dat de inspectie op de school waarneemt. Uit de gesprekken die de inspectie voerde blijkt dat de leerlingen zich goed thuis voelen op de school en met name ook het gevoel hebben er weer bij te horen. Tevens geven zij aan goede vorderingen te maken bij het beheersen van de leerstof. Ook de leerkrachten verklaren dat zij met plezier en voldoening op de school werken. Zij slagen er mede hierdoor in om te bevorderen dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan. Ten aanzien van de reactie op bepaalde incidenten die het gevoel van veiligheid kunnen aantasten, heeft de school beleid vastgesteld. Een voorbeeld hiervan is de maatregel die wordt genomen indien er zich problemen tussen leerlingen voordoen tijdens het taxivervoer. De wijze waarop de school het gevoel van veiligheid van leerlingen en leerkrachten volgt en in kaart brengt, is echter nog een ontwikkelpunt.

De school plant genoeg tijd voor het zo cruciale taal- en rekenonderwijs en door goed klassenmanagement laten de leerkrachten over het algemeen weinig onderwijstijd verloren gaan. Toch is de inspectie van oordeel dat er anderszins teveel kostbare onderwijstijd weg vloeit. De school kent namelijk geen inlooptijd, meegebracht etenswaar wordt onder lestijd genuttigd en ook het tussentijds wisselen van lokaal kost (in dit geval onvermijdelijk) onderwijstijd. Verder heeft de school op jaarbasis nauwelijks marge-uren ingebouwd. Opgeteld betreft de op deze wijze weglekkende onderwijstijd, enkele weken per schooljaar. De leerkrachten laten over het algemeen adequaat vakmanschap zien en zij bevorderen daarmee een actieve betrokkenheid van de leerlingen. De afstemming van het onderwijs op de specifieke behoeften van de leerling is voor wat betreft de leerstof, de verwerking en de onderwijstijd, als voldoende gewaardeerd. Voor wat betreft de instructie heeft de inspectie tijdens haar groepsbezoeken, naast goede voorbeelden, echter teveel kansen onbenut gezien om de instructie aan te passen aan leerlingen die meer en specifiek gerichte uitleg nodig hebben.

Voor alle groepen hanteert de school een volwaardig systeem van geschikte instrumenten en procedures om de ontwikkeling van leerlingen te volgen en te analyseren. Zo hanteren de leerkrachten voor de jongste leerlingen landelijk genormeerde toetsen voor beginnende geletterdheid en beginnende gecijferdheid. De verzamelde gegevens en de gemaakte analyses vormen de basis voor de gesprekken die de intern begeleider voert met de leerkracht om de hulp op maat voor de betreffende leerlingen in te richten. Tijdens deze gesprekken komt ook in toenemende mate, mede aan de hand van trendanalyses, de beschouwing van de algemene groepsopbrengsten in beeld. Door deze aanpak signaleert de school vroegtijdig welke leerlingen extra zorg nodig hebben.

Het staat buiten kijf dat de leerkrachten en de toegewijde groep deskundigen, de nodige zorg besteden aan leerlingen die dat nodig hebben. De planmatigheid van de zorg beantwoordt echter nog niet op alle onderdelen aan de norm. Zo zijn er leerlingen waarvan de hulp niet in een plan is genoteerd, terwijl dat wel nodig is. In de bestaande handelingsplannen ontbreekt soms ook een heldere diagnose en probleemstelling. Ook sluiten bepaalde achtereenvolgende plannen niet altijd naadloos op elkaar aan. Wanneer de handelingsplannen nog meer expliciet aangeven wat het probleem is, wat er wordt nagestreefd, en wat er gedaan wordt om tot verbetering te komen, zal ook de evaluatie van de zorg tot een hoger niveau gebracht kunnen worden.

Al langere tijd, maar met name in de afgelopen periode, heeft de school goede resultaten geboekt bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief, waardoor het onderwijs voor de leerling eerder plannend dan volgend kan worden georganiseerd. Momenteel stelt de school reeds het instroomniveau en te verwachten uitstroomniveau van de leerling vast.

Tevens hebben de werkgroep, de gespecialiseerde leerkrachten, het management en de groepsleerkrachten concrete stappen gezet bij het verbinden van instroom- en uitstroomniveau en bij het op markante momenten op deze denkbeeldige lijn vastleggen van voor de verschillende vakgebieden te bereiken leerstof. Het daadwerkelijk volgen of de leerling de progressie boekt die overeenkomt met het ontwikkelingsperspectief en het eventueel nemen van pedagogische en/of didactische maatregelen om een en ander beter met elkaar in overeenstemming te brengen, is nog in ontwikkeling. Deze stappen zijn volgens de directie in het nieuwe schooljaar te verwachten en zal het team verdere mogelijkheden bieden om uit de leerling te halen wat er in zit.

De kwaliteitszorg

Een sterk punt van de kwaliteitszorg is de wijze waarop de school pedagogische, didactische en onderwijskundige verworvenheden vasthoudt (borgt). Zo worden afspraken, procedures en regels goed gecommuniceerd en worden gerealiseerde schoolontwikkelingen in beleidsdocumenten vastgelegd. Mede aan de hand van eigen intern onderzoek, monitoringsgesprekken en tevredenheidsonderzoeken evalueert de school haar onderwijskwaliteit in brede zin. De evaluatie van de resultaten van de leerlingen heeft onlangs een impuls gekregen, doordat de intern begeleider een start heeft gemaakt met het maken van analyses. Verdere ontwikkeling op dit terrein is echter wel gewenst. De planmatigheid waarmee de schoolleiding werkt aan de onderwijsverbeteringen is onder meer zichtbaar in het jaarplan, het meerjarenbeleidsplan en in uitgewerkte plannen, zoals dat van de taalpilot en het ontwikkelingsperspectief.

Het inzicht in de specifieke behoeften van de leerlingenpopulatie is impliciet wel aanwezig, maar een concreet vastgelegde analyse van de achtergronden van de populatie is niet beschikbaar, terwijl deze kennis een van de belangrijke uitgangspunten is bij de inrichting van het onderwijs. De noodzaak om deze analyse wel te maken wordt nog versterkt doordat de populatie verandert.

Onder andere door de monitoringsgesprekken die de schoolleiding voert met het bevoegd gezag, leg de school verantwoording af over de kwaliteit van het onderwijs. Ook het jaarverslag speelt hierbij een rol. Scholengemeenschap Palet schiet nog tekort in het, door middel van de schoolgids en de website, aan de ouders duidelijk maken wat de opbrengsten van het onderwijs zijn en wat het resultaat is van de verbeterplannen waar de school aan werkt.

Wet- en regelgeving

Er zijn geen tekortkomingen in de naleving van wettelijke vereisten geconstateerd, die in het kader van programmatisch handhaven zijn gecontroleerd.

Er zijn wel enkele onvolledigheden in de inhoud van de schoolgids en het schoolplan geconstateerd.

Wat betreft de schoolgids gaat het om het volgende:

- Er is geen passage opgenomen waarin de onderwijsresultaten staan beschreven.
- Er is geen passage opgenomen waarin het beleid met betrekking tot de veiligheid is beschreven.

Wat betreft de schoolplan gaat het om het volgende:

- Het schoolplan geeft niet weer hoe het systeem van zorg en begeleiding is ingericht.

Het beleid van de inspectie is deze tekortkomingen op dit moment nog niet als tekortkoming te beoordelen bij de betreffende indicatoren over het naleven van wet- en regelgeving. Wel heeft de inspectie met het bevoegd gezag afgesproken dat in de volgende versie van deze schooldocumenten de ontbrekende onderdelen zijn opgenomen.

3. TOEZICHTARRANGEMENT

De Inspectie van het Onderwijs concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op scholengemeenschap Palet grotendeels op orde is. Het reeds eerder aan de school toegekende basisarrangement blijft gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.